

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Федорчук О.М. – доцент кафедри агробізнесу і права, к.е.н., доцент,
Херсонський державний аграрний університет

Стимулювання інвестиційної активності в аграрне виробництво – важлива частина аграрної політики держави, важлива складова в системі національної економіки. В сучасних умовах господарювання функціонування аграрного сектору і стабільність його виробничої діяльності неможливі без існування налагодженої фінансово-кредитної системи, яка б забезпечувала його неперервну діяльність. Підвищення продовольчої безпеки, забезпечення соціального розвитку сільської місцевості, захист вітчизняних товаровиробників знаходиться в прямому взаємозв'язку від інвестиційних пріоритетів в системі державного регулювання.

Сільське господарство є однією з найважливіших галузей економіки України, складаючи 9,4% ВВП України у 2013р. Враховуючи загальносвітові тенденції (зростання цін на продукти харчування, скорочення оброблюваних земель, збільшення чисельності населення у світі тощо) роль сільського господарства з часом буде тільки зростати.

Основними факторами, що стримують, розвиток сільськогосподарського виробництва в Україні є: зношеність та недостатність основних засобів; недостатність фінансування купівлі сільськогосподарської техніки та поповнення обігових коштів; відсутність нормативної бази для регулювання ринку землі; монополізація каналів збуту окремими учасниками ринку та інші

Одним із найважливіших факторів, що впливає на розвиток сільського господарства в Україні, є недостатність інвестицій в сільське господарство та обмеженість кредитування фінансовими установами різного організаційно-правового типу.

Переважна сума кредитів сільськогосподарським підприємствам в Україні надається комерційними банками. Так, станом на 01.01.2014 сума кредитів, наданих банками, становила 36,1 млрд. грн., при цьому сума кредитів, наданих сільськогосподарським підприємствам кредитними спілками, склала 134,2 млн. грн. (що становить лише біля 0,37% від суми кредитів наданих аграрному сектору). Тут ми можемо говорити про те, що основним кредитором для сільського господарства України є саме комерційні банки, а не державні та інші структури.

Частка кредитного портфеля по кредитах, що надані сільськогосподарським підприємствам комерційними банками, станом на 01.01.2014 року становить лише 3,7% від загального кредитного портфелю банківських кредитів. Хоча цей показник є незначним, проте варто відзначити, що ця частка стабільно збільшувалась (починаючи з 2010 року (табл. 1). Так, за період з 01.01.2008 по 01.01.2014 частка кредитів, наданих

сітьгоспвиробникам збільшилась в абсолютному значенні більше ніж в два рази з 16,3 млрд. грн. до 36,1 млрд. грн. або з 3,4% до 3,7% відповідно.

Таблиця 1

Динаміка кредитного портфелю банків України за 2008 – 2014 рр.

Рік	Загальний обсяг кредитного портфелю, млрд. грн.	Кредитний портфель для аграрного сектору, млрд. грн.	у т.ч. %
01.01.2008	476,3	16,3	3,4
01.01.2009	765,1	28,3	3,7
01.01.2010	730,8	24,1	3,3
01.01.2011	754,8	25,3	3,4
01.01.2012	825,3	32,4	3,9
01.01.2013	827,3	34,3	4,1
01.01.2014	985,4	36,1	3,7

Зазначимо, що сьогодні роль державного регулювання агрокредитування підсилюється, оскільки більшість представників аграрного виробництва мають незадовільні фінансові результати діяльності та не можуть отримати кредити для фінансування інвестиційної та інноваційної діяльності.

Розробка інноваційних форм розвитку аграрного виробництва розширить межі діяльності аграрних виробників в аграрній сфері. Нажаль, сьогодні, інноваційний розвиток не під силу більшості аграрним підприємствам регіону, оскільки фінансове забезпечення не дозволяє придбати новітні розробки і запровадити у власну діяльність.

Відсутність ефективних механізмів регулювання агрокредитування відзначає кредитнеспроможність даної галузі. Податкове навантаження на виробників аграрної продукції досить високе, що є відчутним тягарем у виробничому процесі та фінансовій діяльності.

Нестабільність законодавчої бази та розвитку ринку страхування в аграрному виробництві знижує можливість аграріїв залучати та позичати фінансові ресурси на фондовому ринку, ринку кредитних та інвестиційних ресурсів. Одна з причин, яка впливає на зниження залучення фінансових ресурсів це сезонність виробництва продукції.

В якості заходів щодо стабілізації та розвитку фінансово-кредитної інфраструктури аграрного сектору необхідно виділити наступні:

- необхідно створити умови для росту аграрного виробництва шляхом залучення банківських кредитів та інвестицій як вітчизняних, так і іноземних інвесторів, і банків та створення сприятливого інвестиційного клімату;

- регіональним органам влади розробити заходи щодо залучення цінних паперів для забезпечення ліквідності угод за банківськими кредитами, з умовою застави земельних ділянок та аграрних комплексів;

- банкам розробити спеціальні кредитні послуги для забезпечення розвитку і ефективного функціонування аграрного виробництва регіону, а також підтримки переробних підприємств аграрного виробництва.

Аграрне виробництво потребує активної підтримки держави в напрямку розвитку фінансово-кредитної інфраструктури. Він можливий за рахунок здійснення вище перерахованих заходів, оскільки вони направлені на досягнення сталості аграрного сектору та посилення продовольчої безпеки України, як наслідок.

Література:

1. Аграрна економіка [Електронний ресурс] / за заг. ред. Д. К. Семенди. – Режим доступу: <http://udau.edu.ua/library.php?pid=2055>.

Андрійчук В.Г. Теоретико-методологічне обґрунтування ефективності виробництва / В.Г.Андрійчук// Економіка АПК.-2007.-№5.-С.52-63

2. Васильєв П. Фінансування агросектору: прогнози та реалії [Електронний ресурс] / П. Васильєв // Агробізнес сьогодні. – 2011. – № 24 (223). – Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua/component/content/article/17-2010-06-11-12-52-32/809-2012-01-03-11-00-58.html>. Лукінов І. І. Інвестиційна політика в стабільному економічному розвитку [Електронний ресурс] / І. І. Лукінов. – Режим доступу: http://www.niurr.gov.ua/ukr/econom/krugly_stil%2799/lukinov.htm.

3. Мармуль Л.О. Інфраструктурне забезпечення збуту продукції аграрних підприємств: монографія / Херсон: Айлант, 2011. – 168 с.